

Al Capone ir jo "mokiniai." Mykolas Biržiška apie Eidukevičių. Nemirštamas Lietuvai žmogus. Rašo R. MIZARA.

Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsienio \$9.00
Queens Apskritis \$8.00
KOPIJA 5c
PRICE 5c

LAISVE

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVE—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States.
110-12 Atlantic Ave.,
Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. Virginia 9-1827-1828

No. 183

Richmond Hill 19, N. Y., Antradi., Rugs.-Sept. 26, 1950

Metai XL

Dienraščio XXXII.

BILIUS DĖL MINČIŲ KONTROLĖS TAPO ĮSTATYMU

Kongresas užgyrė McCarran bilių prieš Trumano veto

McCarrano įstatymas reikalauja, kad susiregistruotų komunistai ir progresyvių organizacijų viršininkai; įveda koncentracijos stovyklas vadinamiems pavojingiem

Washington.—Prez. Trumanas rugs. 22 d. vetavo atmetė McCarrano - Mundto - Kilgore bilių, nukreiptą prieš komunistus ir šiaip progresyvius.

Kongreso Atstovų Rūmas tuojau 286 balsais prieš 48 pervarė tą bilių, nustelbiant prezidentinį veto.

Senatas ant rytojaus 57 balsais prieš 10 užgyrė šį bilių sulaužydamas Trumano veto.

Kuomet prezidentas vetuoja bet kokį Kongreso priimtą bilių, tai reikia dviejų trečdalių kongresmanų ir senatorių balsų, kad bilius taptų įstatymu, nepaisant prezidento atsisakymo jį pasirašyti. Šis bilius daug didesniu skaičium balsų pervarytas prieš Trumano veto.

Bilius, be kitko, reikalauja, kad visi Komunistų Partijos nariai susiregistruotų "teisingumo" departamente. Kas liečia progresyves organizacijas, apšauktas "komunistiniais frontais," tai reikalaujama, kad tik jų viršininkai susiregistruotų.

McCarrano bilius duoda valdžiai galią suvaryti ir koncentracijos stovyklas komunistus ir kitus nužiu- rimus, kad jie "gal sabotažuotų ar šnipinėtų" prieš šams tokiuose atsitikimuose, kaip kare, sukilime ar kitoje pavojingėje Amerikai padėtyje.

Bilius išako pažymėti kaip "komunistinę" arba "komunistų įkvėptą propagandą" visus laikraščius, lapelius bei kitokius perpašta siuntinėjamus spaudo leidinius, kuriuos leidžia komunistai arba organizacijos, kurias generalis Jungtinių Valstijų prokuroras naskelbs "neistatikimomis". Taip pat reikalaujama iš jų finansinių ir kitokių raportų.

McCarrano bilius uždraudžia išileisti į Jungtines Valstijas tokius sveturgimius, kurie bet kada priklausė Komunistų Partijai. Jis užrina duoti amerikinius pilietybės popierius asmenims, kurie buvo tos partijos nariais bet kada per pastarąjį dešimtmetį.

oratoriškų didelių gabumų neturėjo. Šiandien Eidukevičiaus vardu Lietuvos miestuose gatvės pavadinamos: Vilniuje, rodosi, vienas fabrikas nešioja jo vardą. Žodžiu: Eidukevičius-Baranauskas lietuvių tautai niekad nebus miręs.

Prezidento veto
Prez. Trumanas, vetuodamas McCarrano bilių, pareiškė:

—Jei šis bilius taps įstatymu, "tai" jis įpareigos valdžią kontroliuoti žmonių mintis. Jis duos valdininkams milžinišką galią persekioti visus mūsų piliečius, naudojančius žodžio laisvės teisę.

"Tas bilius siekia pažaboti paprastą nuomonę išreiškimą."

Jis yra pasityčiojimas iš (konstitucinio) Teisių Bi- liaus ir daro pajauką iš mūsų tvirtinimo, kad mes stojame už laisvę pasaulyje.

"Šis bilius atidaro progą oficialiai pasmerkti organizacijas ir asmenis už tai, kad jie sąžiningai laikosi tokių nuomonių, kurias ir komunistai kartais užgria. Pavyzdžiui, apie reikalą naikinti lūšny- nius ir statyti naujus gyvenamius."

Prezidentas, vetuodamas visą bilių bendrai, tačiau, užgyrė tūlus varžtus prieš komunistus. Bet jis kriti- kavo biliaus posmus, įsa- kančius registruoti ir persekioti organizacijas, ku- rios bent viename dalyke priitaria komunistams.

Trumanas nurodė, jog būtų sugaista dveji iki ketverių metų, norint įvkd- dyti tokį įstatymą. Visų pirma generalis Jungtinių Valstijų prokuroras turėtų įkaltinti organizaciją kaip neistatikimą. Tada kaltinima- spręstų valdinė penkių žmonių komisija. Organizacija bei asmuo galėtų gin- tis komisijos tardymuose. Po komisijos padaryto sprendimo, galima apeliuo- ti į federalius teismus. Bet ir po Aukščiausio Teismo sprendimo komunistai ir jiems palankios organiza- cijos galėtų persitvarkyti ir nuo registravimosi išsi- sukti, sakė Trumanas. Vi- sa tai labai ansunkintu FBI agentams sekioi tariamus neistatikimuosius.

McCarrano įstatymas lie- pia užsiregistruoti 30 die- niu eioje. Bet smurantama, kad teisingumo departmen- tas nenaspės paruošti savo mašineriją ir nurodyti vi- sas registravimosi perša- mas organizacijas per tą 30 dienu. Be to, Kongre- sas dar nėra tam lėšų pas- kvėres.

Už bilių prieš prezidentinį veto balsavo ir 26 demo- kratai senatoriai ir tarpe ir trumaniškų demokratu- vadas senatorius Scott Lu- cas.

Vajus dėl sukėlimo \$10,000 Laisvei

Jau sukelta \$9,851; Dar reikia \$149.

Aukų pridavė:
G. Urban \$6.00
P. Buknys 5.00
A. Rainienė 5.00

Aukojo:
J. Briedis, McKees Rocks, Pa. 5.00
U. V., B'klyn, N. Y. 5.00
Onytė, B'klyn, N. Y. 5.00
Charles Raukis, Montello, Mass. 5.00
Jos. Olas, Portland, Me. 3.00
A. Bakanauskas, Portland, Me. 3.00
A. Gavran, Pittsburgh, Pa. 3.00
V. Young, Cleveland, Ohio 3.00
W. Klim, No. Braddock, Pa. 3.00
Geo. Urban, No. Braddock, Pa. 3.00
Leo Neckworth, B'klyn, N. Y. 1.00
Visiems aukojusiems reikiame nuoširdžių padėkų.

Specialaus Vajaus Komitetas.

Komunistų Partijos pareiškimas prieš McCarran-Mundto bilių

New York. — Komunis- tų Partija išleido pareiški- mą, šaukdamą amerikiečius nepasiduoti naujam McCarrano - Mundto - Kilgore policinės valstybės įsta- tymui.

Pareiškimas, tarp kitko, sako:
—Nepaisant demokrati- nės žmonių valios ir prieš prezidento veto, Kongre- sas išleido įstatymą su fa- šizmo planais ir užgyrė naikinimą konstitucinio Teisių Bi liaus.

Daugelis amerikiečių klausia, ar jau viskas pra- rasta ir ar fašizmas jau paėmė galią ir savo rankas Jungtinėse Valstijose. Ne, viskas neprarasta. Ne, fašizmas dar neįsigalė- jo.

Priešingai, kova Teisių Bi liui apginti pradeda nau- jus žygius. Kova tęsis. Ir ji gali būti laimėta.

Dramatiški paskutinių valandų ginčai senate pa- rodė, kaip pakilo žmonių pasipriešinimas tokiai pro- fašistinei priesaudoai. Jie parodė, kad galima būtų buvę sumušti McCarrano- Kilgore bilių, ieior Trumanas ir jo rėmėjai iš Darbo Federacijos ir CIO būtų tikrai pasistengę suburti žmones prieš šį bilių ir sa- tai labai ansunkintu FBI agentams sekioi tariamus neistatikimuosius.

McCarrano įstatymas lie- pia užsiregistruoti 30 die- niu eioje. Bet smurantama, kad teisingumo departmen- tas nenaspės paruošti savo mašineriją ir nurodyti vi- sas registravimosi perša- mas organizacijas per tą 30 dienu. Be to, Kongre- sas dar nėra tam lėšų pas- kvėres.

Už bilių prieš prezidentinį veto balsavo ir 26 demo- kratai senatoriai ir tarpe ir trumaniškų demokratu- vadas senatorius Scott Lu- cas. Bus ilgų valdinių žings-

nių pirma, negu tos prie- monės galės būti panau- dotos, ir galima bus pasi- priešinimais trukdyti kiek- vieną tokį žingsnį. Bet pa- vojus tame, kad asmenys ir organizacijos dėl baimės ir sumišimo gali susiaurin- ti savo veikimą ir užleisti poziciją, kurią galima gin- ti ir kuri turi būti apginta. Komunistai nenusigąs ir nebėgs. Mes nekasime duo- bės Teisių Bi liui ir nelisi- me į ja. Mes raginame vi- sus mūsų bendrus ameri- kiečius stoti kovon ir išvien kovoti.

Darbo unijos privalo tes- ti ir smarkinti kovas del medžiaginių pagerinimų ir padvigubinti pastangas, kad priverstų panaikinti Tafto - Hartley'o įstatymą. Niekas neturi trauktis iš kovos prieš gresiantį ato- minį karą ir už taikų tarp- tautinių ginčų sprendimą. Jungtinių Valstijų Kon- gresas sulaužė pamatinį mūsų šalies įstatymą (Kon- stituciją). Lai Jungtinės Valstijų žmonės augina Konstituciją ir jos Teisių Bi lių!

Kongresas davė fašisti- nęm įgėjom leidimą ivesti teroro viešpatavimą. Žmo- nės privalo atsaukti ta lei- dimą ir sulaukyti stumima fašizman!

Kongresas nusprendė (faktinai) uždrausti Ko- munistų Partiją ir vadina- masias "komunistinio fron- to" organizacijas. Lai žmo- nės susitelkia veiksams, kad sulauktų tolesnės pro- fašistinės reakcijos eio!

Žmonės savo pasiryžimu, visai be jokios iėgos nando- imo, niekais pavertė 1798 metu įstatymą prieš Sve- timačius ir Mašta: tokiu būdu jie panaikino ir 1850 metu įstatymą prieš Pabė- gėlius Vereus.

Kongresas iokiu savo is- tatymu neegali atšaukti Amerikos žmonių savival-

Jankiai trimis ruožtais įsiveržė į Seoul didmiestį

Amerikonai gresia užkirsti ištrūkimą šiaurinės Korejos liaudininkams iš pietiniai-rytinio fronto

Koreja, rugs. 25. — Ame- rikos kariuomenė įsiveržė į Pietinės Korejos sostinę Seoulą trimis pusėmis — iš šiaurės, vakarų ir pietų. Amerikonai taip pat tri- jose vietose persigrūmė į šiaurinį Han upės šoną, kur stovi Seoul, milijono gyventojų miestas.

Pranešama, kad jie užė- mė vietas jau tik už poros mylių nuo paties Seulo vidurio.

Šiauriniai Korejos liaudi- ninkai mieste įnirtingai gi- nasi. Šėlsta mirtinga kova dėl kiekvieno namo.

Tuo tarpu jankiai veržė- si iš pietinio Taegu fronto vis tolyn į šiaurę — susi- jungti su amerikonais Se- uly srityje ir tuo būdu už- kirsti šiauriniams liaudi- ninkams ištrūkimą iš dide- lo pietiniai - vakarinio Korejos kampo. Bet dar lieka 50 mylių tarpas iki tų dviejų amerikinių armi- jų susijungimo.

Pietiniame fronte ameri- konai, tarp kitko, įsiveržė į Čindzu ir Kumčona, o ry- tiniame pajūryje pasiekė Yongdok uostą.

ŠIAURINĖS KOREJOS PRANEŠIMAI

Pyeongyang, rugs. 24. —

Jankių lakūnai nužudė 60 anglių per klaidą

Koreja. — Amerikiniai lėktuvai per klaidą Waeg- wano fronte šaudė, bom- bardavo ir gazolino drebu- čių bombomis degino ang- lių kariuomenės brigadą. Tuo būdu jankiai nužudė bent 60 anglių, savo bičiū- lių, ir daugelį sužeidė. — Amerika atsiprašė Angliją už tą tragišką klaidą.

Amerika planuoja tris milijonus kariuomenės

Washington. — Kariniai Amerikos vadai planuoja padidinti kareivių, lakūnų ir jūreivių skaičių iki 3 milijonų. Jie lemia, kad pra- dedant nuo 1951 metų va- saros turės būti einklavi- muisi išleista 20 iki 50 bi- lionų dolerių per metus.

dos. Lai žmonės susitelkia išvien veikti, kad panai- kint, McCarrano - Kilgore policinės valstybės įstaty- mą ir kad sulauktų jo vyk- dymą!

Pasirašo:
William Z. Foster, pirm. Guis Hall, centro sekret.
John Williamson, darbi- nis sekretorius.

Henry Winston, organi- zacinis sekretorius.

Šiaurinės Korejos liaudi- ninkų radijas sakė:

Liaudies Armija visuose frontuose vedė įtūžusius apsigynimo mūšius prieš amerikonus ir jų talkinin- kus.

Liaudininkų artilerija rytiniame pajūryje nuskandino du karinius Amerikos laivus - naikintuvus.

Rugs. 23 d. liaudininkai nušovė septynis amerik- nius lėktuvus Pietinėje Ko- rejoje ir tris lėktuvus Šiau- rinėje.

Liaudies Armija sunaikino 5 priešų tankus, 24 pat- rankas ir 30 automobilių; nukovė bei sužeidė 1,200 priešų kareivių ir oficerių

Vėliausios žinios

Washington. — Genera- lis Jungtinių Valstijų pro- kuroras Howard McGrath pranešė, kad jis daro sku- botus pasiruošimus vykdy- ti naująjį McCarrano įsta- tymą prieš komunistus ir turinčias ryšių su jais or- ganizacijas.

REIKALAUŠ PANAIKINTI McCARRANO ĮSTATĄ

Washington. — Kai tik susirinks Kongresas po lapkričio 27 d., bus duota jam pasiūlymas panaikinti McCarrano - Mundto įsta- tymą prieš komunistus ir progresyvius. Tatai prane- šė buvęs kongresmanas Jerry O'Connell, pirminin- kas komiteto, kovojančio prieš tokius įstatymus.

Itaria, kad jankiai Korejoje nužudė 20,192 civilius

Pyongyang. — Šiaurinės Korejos Liaudies Respubli- ka per radiją kaltino Ame- rikonus, kad jų lėktuvai ir kareiviai bombomis sudras- kė, sugedino, sušaudė bei užkankino 20,192 "civilinius" Korejos žmones ir patrijo- tus."

Visom LLD kuopom

1950 metų knyga "Popie- žiai ir Lietuvių Tauta" jau išsiuntinėta visų kuopų sekretoriams. Jeigu kuri kuopa negavo pakankamai, tai prašome pranešti, ir gaus daugiau.

Anglų kalba knygų jau- nuoliams dar neturėjome. Greitoje ateityje jos bus partūpintos ir paskelbtas surašas snaudoie.

D. M. SOLOMSKAS, ALDLD CK Sekretorius, 110-12 Atlantic Ave, Richmond Hill 19, N. Y.

ORAS. — Giedra ir daug šilčiau.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827-1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES:
United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Queens Co., per year \$8.00 Foreign countries, per year \$9.00
Queens Co., per six months \$4.00 Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

Jungtinių Tautų teisės ir Rev. Michael Scott

Kada nors turės iškilti klausimas, kokias teises Amerikoje turi Jungtinės Tautos? Ar gali jas pasiekti ir joms pasiskusti žmonės, kurie mūsų šalies valdžiai nepatinka arba nepriimtini?

Siomis dienomis mūsų valstybės departamentas atsiskė išduoti leidimą Rev. Michael Scott įvažiuoti į Jungtines Valstybes. Jo misija buvo atstovauti tūlas Afrikos žmonių padermes, kurias smaugia Pietinės Afrikos angliški valdovai. Tos padermės išrinko Scott savo atstovu.

Jos norėjo pasiskusti Jungtinėms Tautoms prieš Pietinės Afrikos valdovus.

Reikia žinoti, kad tos padermės buvo tų pačių Jungtinių Tautų pavestos Pietinės Afrikos valdžios global. Dabar joms atimta teisė pasiskusti prieš tuos "globotus".

Mūsų vyriausybė nenori susipykti su Pietinės Afrikos valdovais. Todėl ji nutarė Scott neįleisti į Jungtines Valstybes. O negalėdamas įvažiuoti Amerikon, jis negali pasiekti Jungtinių Tautų ir apginti skriaudžiamųjų žmonių interesus.

Šis atsitikimas su kunigu Scott susilaukė plačių diskusijų. Dauguma nuomonių smerkia mūsų valstybės departamentą už pataikavimą Afrikos žmonių skriaudėjams.

Pačios Jungtinės Tautos nėra taršios savo žodžio. Veikiausia jų vadovybė nenorės susipykti su mūsų valstybės departamentu. Taip Afrikos pavergtųjų žmonių skundas ir bus nukniauktas.

Čiang atleidimas

Iš Formozos praneša, kad Čiang Kai-šekas nepyksta ant Trumano už paskyrimą gen. Marshall Jungtinių Valstybių apsigynimo sekretoriumi. Jis jam atleidžia visus nusidėjimus dėl jo "pataikavimo Kinijos komunistams", kad prezidentas Trumanas anais metais buvo į pasiuntęs Kinijon įvykdyti taiką tarpe Kuomintang'o ir Komunistų Partijos.

Čiang džiaugiasi, kad Marshall pakeitė savo nuomonę ir dabar jau taip gerai kovoja raudonuosius, kaip ir pats Čiangas.

Segregacija mūsų armijoje

Kongresmonas Javit išvilko aikštėn faktus, kurie parodo, kad Jungtinių Valstybių armijoje pilnai tebežydi segregacija ir diskriminacija prieš neгрыs.

Jau prieš porą metų prezidentas Trumanas buvo pažadėjęs iššluoti laukan iš ginkluotų jėgų rasinę segregaciją (atskyrimą). Bet pasirodo, kad ir šis jo pažadas pasiliko tuščiu žodžiu.

William Green ir jo vadovybė

Amerikos Darbo Federacijos konvencija vėl išrinko William Green Federacijos prezidentu. Tai jau bus dvidėšimt septinti metai kaip Green Federacijai prezidentauja. Jis ton vieton pateko iš John L. Lewis malonės, kai Samuel Gompers pasimirė 1924 metais. Green buvo mainierių unijos išdininkas. Lewis panorėjo daugiau įtakos turėti Federacijoje, todėl pasiūlė savo ilgų metų kolegą Green išrinkti Federacijos prezidentu. Kadangi mainierių unija tais laikais buvo skaitlingiausia ir įtakingiausia unija visoje Amerikoje, tai jos balsas Federacijos konvencijoje buvo nulemiamas.

Paskui Lewis susipyko su Green ir labai gailėjosi, kad ji jis pastatė Federacijos prezidentu. Šiandien mainierių unija, Lewis vadovaujama, Federacijai nepriklauso.

William Green yra jau senas žmogus, net 77 metų amžiaus. Per visus savo prezidentavimo 26 metus jis ištikimai ėjo Samuel Gompers pėdomis. Jo unijinės politikos pagrindinius principus sudaro konservatizmas ir klasinis bendradarbiavimas su samdytojais išlaikymui kapitalistinės sistemos.

Dvidešimt septintu sykiu priimdamas Federacijos prezidentystę, Green pasigyrė savo vadovybės atsieikimais. Konvencijos delegatams jis priminė, kad kai 1924 metais jis paėmė iš Gompers rankų iškrikusią Federacijos vadovybę, Federacija turėjo viso labo tik 2,225,000 narių. O dabar, sako, Federacija turi apie 8,000,000 narių.

Tas tiesa. Bet tai ne dėka Greeno vadovybės. Jei ne Greeno ir visos tos mažytės biurokratų klikos, kuri spiečiasi apie Green, konservatizmas ir biurokatiškumas, tai šandien Federacija turėtų ne aštuonis milijonus, bet tarpe dvidešimt ir dvidešimt penkių milijonų narių.

Jei, pavyzdžiui, 1935 metais būtų buvęs kovinga, protinga Federacijos vadovybė, kuri nebūtų pati pasipriešinus organizavimui sunkių pramoninių darbininkų ir industrinės unijos, nebūtų įvykęs skilimas ir nebūtų reikėję CIO gimti. Visa pati Federacija būtų visomis išgalėmis įsitraukus į organizavimą industrinių unijų plieno, gumos, automobilių, elektrinių prietaisų gamybos darbininkų. Nebūtų kilęs taip pragaistingas civilinis karas darbo unijų judėjime. Ypatingai kai prezidento Roosevelt vadovybėje buvo priimtas garsusis Wagner Act ir pirmu sykiu suteikta darbininkams teisė laisvai organizuotis į unijas, dar net skatinant iš valdžios pusės, vie-

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

NEISSITEISINS.

Kanadiškis Liaudies Balsas rašo:

Nepriklausoma Lietuva susirietusi teisinasi dėl savo pikietininkų darbų Liaudies Balsu piknike. Kitiems blogo siekdama, ji pati sau ir jos suvedžiotiems dipakams pakenkė.

Mandrapypkis pakartotinai siūlo tuos smurtininkus vadinti mandrapypkininkais. o ne kardininkais. Jau norima atsikratyti jų darbų, suverčiant ant kokių tai padauzu, kaip ir pats Mandrapypkis. Nepriklausoma Lietuva nesijaučia gerai, kad jos lyderiai kaltinami už tą negrąžų ir smurtišką žygį. Bet faktas palieka faktą, kad NL lyderiai buvo priešaky.

Tūlas Kęsgaila net grumojimų griebiasi. Jis siūlo net registruoti tuos, kurie meta dipukus iš butų, iš darbų. Matote, Kanados lietuviai neturi teisės net savo namuose būti laisvais.

Taipgi bandoma sukelti opiniją, kad pikietė dalyvavo ir senų kanadiečių. Girdi, pusė buvo seni kanadiečiai. Kažin kodėl niekas jų nematė. O jei ir buvo vienas kitas, tai nedalyvavo provokacijose, išskyrus vieną bobelką, kurios vardas yra žinomas.

Vilimą norima nužeminti, perstatant jį girtuokliu. Girdi, jis gaves musti ne lietuvių piknike, bet pas ukrainiečių. Nepriklausoma Lietuva užmiršta, kad lietuvių dipukų pikniko nebuvo. Jų stovykla buvo prie ukrainiečių. Ukrainiečiai buvo jų užnugaris.

Progresyvių tarpe dipukai elgėsi, kaip kiaušės, tad buvo užtektinai pagundos, bet progresyviai vistik iškentė jo tą įžeidimą ir nesimūšė. Jei buvo pasiepiami fašistinėms kiaušinėms, tai visai ne nuostabu.

Progresyviai lietuviai nėra klūdę nei vienai organizacijai turėti parengimus ar piknikus. Atsilankę į kitų parengimus, jie užsilauko padariai. Jie yra ne vienam ir iš dipukų padėję pasiekti Kanadą, susirasti butą ir darbą. Tik jūsu kiaušikumas, taip, kiaušikumas, verčia nusigręžti nuo jūsu. Ir tas vyksta ne vien tarp progresyvių. Jūs kratosi ir kitų pažūrį lietuviui. Kurie gražiai elgiasi, tu niekas ne veja iš butų.

APIE PARAPIJINES MOKYKLAS.

Kai kuriuose miestuose yra įkurtos parapijinės mokyklos lietuviškos parapijose. Tūli žmonės mano, jog tose mokyklose vaikai išmokomi lietuviškai kalbėti ir rašyti. Bet taip nėra. Tai pripažįsta net pats kunigų leidžiamas laikraštis "Darbininkas". Jame (š. m. rugsėjo 15 d.) randame tūlo Ig. Malinausko straipsnėlį, kuriame šitaip bylojama:

Pagaliau, būkime atviri ir pasisakykime: ne visos liet. parapijų laikomosios mokyklos yra tikrai lietuviškos. Visos jos moko anglų kalbą (kaip reikalauja krašto įstatymai), bet ne visos pamoko vaikus lietuvių kalbos (dažniausiai pastiepsindamos, kad tai daryti joms nepatogu, nes jas lanko didelis procentas lietuviškai nepramokusiu lietuvių, o taip pat ir kitų tautybių vaikų).

Kitos liet. mokyklos lituanistinį kursą jau pernelyg

lengvapėdiškai traktuoja. Pasitaiko pav., kad mokykla įvedusi nuo 4-jo skyriaus kalbos pamokas, bet vaikai rašo iš lentos dailiųjų tokių (mokytojos parašytų) žargonu. **Mes turime ką!** Vaikas, paklaustas, kodėl jie taip rašo, paaiškina, kad šie ir a tariamos ilgai.

Kita liet. mokykla, baigdama mokslo metus, vaidina, dainuoja, kalba. Tačiau ir scenos niekas neistaria nė vieno lietuviško žodžio. O ir angliška! Nė Lithuania, nė Lithuania niekas net nepamini.

Tai graudūs pavyzdžiai. Ir juo skaudžiau, kad jie tikrai... Ir kažin, ar uoširdžiai įsigilinę į dalyką šitokias mokyklas galėsime laikyti lietuviškos formuotojoms, palaikytoms — lietuviškomis? Pasisakykime atvirai: — Ne!

Taigi, pasakyta gan atvirai!

DEKOJA HEARSTUI

Kadaise (rugs. 7 d.) LRKSA organas Garsas pranešė savo nariams nepaprastai džiaugsmingą žinią: "Visi William Randolph Hearst leidžiami laikraščiai savo skiltyse išspausdino LRKSA 57 seimo priimtą rezoliuciją, kurioje Amerikos lietuvių vardu pareikšta Hearstui nuosirdi padėka už neatlaidžią ir griežtą kovą prieš komunistus..."

Na, ar čia yra kuo didžiulius? Hearstas dės kiekvieną nesamą, jei tik joje bus įkerpta žodžiai "prieš komunistus". Komunistais gi jis apšaukia kiekvieną, kuris tik nesutinka su fašistais. Atsimename, prezidentas Rooseveltas, jo žmona ir kiti pas Hearstą buvo apskelbti komunistais. Bet kokią teisę LRKSA seimas turėjo priimti rezoliuciją "Amerikos lietuvių vardu"? Juk tai nėra teisinga, nes Amerikoje lietuvių nėra vienokio politinio nusistatymo.

NUSIMINES POLICMANAS.

South Bostono "Darbininke" skaitome įspūdžius iš šventųjų metų minėjimo Romoje. Važiavo ten nemažai pamaldžių žmonių, didesniai įkvėpimui gauti. Bet, kai ten nuvyksta, ne vieną jų nuvilia. Pasiskaitykite apie vieną niūjorkišką policmaną:

Amerikietis policijos leitenantas Giacomo Giattini, kurs "atstovavo" Romoj savo institucijai — New Yorko policijai — įteikė popiežiui auksinį New Yorko Metropolito medalį su įrašu: "Tautos Metropolitainas." Kai šv. Tėvas uoliajam policininkui atsiravęs, padovanodamas bronzinį šv. Metų medalį, pareigūnas buvo sužadintas lig ašarų. Bet nežiūrint to jis paliko Vatikaną didžiai nusiminęs...

Tokius pasakiškus dalykus jis buvo girdėjęs apie popiežiaus gvardiją. Esą tai atleita, nuo kurių vieno pažvelgimo bedievių gyslose stingstas kraujas. "O aš mačiau Vatikane tik normaliai nuaugusius vyrus, kuriuos visi nesunku būtų pamesti" — skundėsi jis. O popiežiaus gvardijos kometantų rusų kalbon, kad rusiškai skaita Lietuvoje ir už jos ribų gyvenantieji žmonės galėtų matyti, kas darosi Lietuvoje.

O kai dėl Vilniaus "sursinimo" — sena pasaka. Per praėjusius kelius šimt-

Jei ko, policmanas Giattini pats gali tapti bedieviu! Bet tai ne viskas. Pasirodo, kad tarp maldininkų yra nemažai vagių, kišenių kraustytojų. "Darbininkas" mano, jog tai yra "neišvengiama". Kaip gi nuo vagių apsaugoti? Kunigu laikraštis pažymi:

"Daugumas užsieniečių pilgrimų vežasi kišenėje žinklą..." Laikraštis nepasako, kuo pilgrimai ginkluojasi, revolvieriais ar peiliais. Tačiau:

Šioji apsaugos priemonė, toli gražu, nepigi, nes Italijos konsulatui už ją reikalauja įmokėti 3,000,— litų. Iš maždaug 3 mil. ginkluotų pilgrimų Italijos prekybos balansas pakyla 9 milijardais litų.

Taigi, kurie dar žada vykti į Romą pasimelsti, privalo žinoti, kad reikalinga turėti geras ginklas nuo vagių apsaugoti. Kartu kiekvienas privalo vežtis pinigų, kad gauti itališkus laisnius ginklui laikyti.

IEVUTĖ PAULĖKAITĖ NESUTIKS ISSITUOKTI

Komerčinė spauda plačiai rašo apie nemalonius įvykius Rockefellerių šeimoje — tarp Winthropo Rockefellerio ir jo žmonos, Ievutės Paulėkaitės.

Jau dabar tikrai žinoma, kad juodu gyvena išsiskyre. Winthropas kažin kur Pietų Amerikoje, o Ievutė su dviejų metų sūnum, vasarą praleidė pas savo motiną ir patėvį, Neveckus, fermerius, gyvenančius Lowell, Indiana valstijoje.

Winthropas reikalauja ištuokos (divorso), bet Ievutė pareiškė spaudos korespondentams, kad ji atsakys išsituokti ir atsakys duoti tėvo globon savo sūnų.

"Aš noriu, kad jis, Winthropas, pakentėtų tiek, kiek aš kentėjau, nes jis mane pažemino viso pasaulio akyse".

Ievutė nori, kad jos sūnus būtų ne koks tai atitrūkęs nuo gyvenimo snabas, ponas, bet tikras žmogus — "reguliar guy", kaip ji sako.

Ištekėdama už Rockefellerio, vienos turtingiausiųjų Amerikoje šeimos narį, Ievutė, matyt, tikėjosi gyventi ramiai, be skandalų. Bet turčius taip gyventi nenorėjo, — jis ieško skandalų, ir tu nieko žmogus nepadarysi!

"GEROKAI SURUSINTAS"

Kelivijje skaitome, būk, girdi, "Vilnius gerokai surusintas ir 'Sovietiskajai Litva' jokiū būdu neslepia šio fakto.

"Sovietiskajai Litva" yra laikraštis, išleidžiamas Vilniuje rusų kalboje. Mes tą laikraštį esame skaitę ir, prisipažinsime, niekur tokiu dalyko jame neužtikome.

Šiame laikraštyje telpa daug straipsnių ir korespondencijų rašytų lietuvių rašytojų, veikejų, korespondentų provincijose. Tie lietuvių rašytojų raštai yra išverčiami rusų kalbon, kad rusiškai skaita Lietuvoje ir už jos ribų gyvenantieji žmonės galėtų matyti, kas darosi Lietuvoje.

O kai dėl Vilniaus "sursinimo" — sena pasaka. Per praėjusius kelius šimt-

Iš Jungtinių Tautų Seimo

Jungtinių Tautų asemblejoje - seime yra taip vadinamasis "Steering Committee", atseit vadovaujamas komitetas, kurį sudaro 14-ka tautų. Jame vyrauja anti-sovietinio bloko atstovai.

Na, ir šis komitetas užsispyrė įdėti į asemblejos darbų dienotvarkį Ispanijos klausimą. Tuo norima, kad nuo fašistinės Ispanijos būtų nuimtas diplomatinis boikotas, kurį kadaise Jungtinės Tautos buvo uždėjusios.

Tarybų atstovybė šiam komiteto pasiūlymui labai priešinasi. Sovietiniai delegatai sakė, jog fašistinė Ispanija padėjo Hitleriui kariuoti praėjusiam kare, o dabar jau bandoma su ja draugautis, nors toje šalyje nieko pagrindo per tą laiką nepasikeitė.

Prieš tarybinį bloką komitetas įdėjo dienotvarkin visą eilę dalykų, kuriems tarybiniai delegatai griežtai priešinasi.

Pav., vienas kaltinimų yra tas: kam T. Sąjunga nepraleidžia radijinių žinių iš savo kraštą, teikiama iš Amerikos ir kitų radijo stočių.

Čiang Kai-šeko atstovai pavyko įdėti dienotvarkin kaltinimą, būk T. Sąjunga yra agresorė, nes, girdi, ji padėjusi Kinijos liaudžiai sumušti Čiang Kai-šeko armijas.

Sovietai kaltinami, kam jie dar nepaleidę iš nelaisvės 800,000 vokiečių ir japonų karo belaisvių, bet T. Sąjungos atstovybė sakė, jog tai niekas daugiau, kaip pasaka, sugalvota to krašto priešų.

Į agenda, prieš T. Sąjungos protestą, įdėtas ir kardinolo Mindašentis teismo reikalas, — girdi, tai buvo palaužimas žmoniškų teisių.

Įdėtas ir Hooverio "planas", pagal kurį Jungtinės Tautos turėtų būti padarytos griežtai ir atvirai antitarybine organizacija.

Į darbų dienotvarkį neįdėtas Formozos klausimas, bet tapo įdėtas skundas prieš Jungt. Valstijas dėl bombardavimų Mandžūrijos miestų.

Kaip matome, į asemblejos darbų dienotvarkį įjungta visa eilė tokių klausimų, kurie sukels karštų debatų.

Asemblejoje jau pasakyta visa eilė kalbų, nukreiptų prieš Tarybų Sąjungą.

O Irako atstovas, Fadhil Al-Jamali, pasiūlė, kad būtų taip pakeista Jungtinių Tautų konstitucija, idant Saugumo Taryboje negalėtų būti viena didžioji valstybė vetuoti jai nepatinkamus Tarybos nutarimus.

Šią savaitę laukiama ir daugiau įnešimų; laukiama taipgi, kad bus karštų kalbų.

LIETUVAI LINKĖJIMAI IŠ GRUZIJOS

Tarybų Lietuvos dešimtmečiui minėti, Lietuvon suvažiuo daug svečių iš kitų tarybinių respublikų. Jų tarpe buvo ir tolimosios Gruzijos įžymusis poetas ir dramaturgas Sando Sanšaišvili. Sveikindamas lietuvių tautą tos sukakties proga, poetas pasakė:

"Giliai susijaudmės atvažiuau į Vilnių švęsti drauge su lietuvių tauta Tarybų valdžios įkūrimo respublikoje dešimtmetį.

Apie Lietuvą aš žinojau ne tik iš laikraščių, bet ir iš lietuvių tarybinių rašytojų: Petro Cvirkos, Salomėjos Nėries ir kitų rašytojų kūrinių.

Aš žinojau, kad Lietuvoje prieš įkuriant Tarybų valdžią, darbo žmonės gyveno sunkiai.

Aš žinojau, kad lietuvių tautos valia Lietuva 1940 metais įstojo į galingą draugišką lygiateisių tarybų socialistinių respublikų šeimą."

mečius Vilnius nebuvo lietuviškas. Jame gyveno lenkai, rusai, baltarusiai, žydai — jų buvo milžiniška dauguma. Tai žino kiekvienas, kuris ką nors apie Vilnių žino.

Šiuo metu dedamos didžiausios pastangos Vilniui sulietuvinti, o ne surusinti. Bet tai nėra galima padaryti per metus kitus. Tam užims nemaža laiko. Vilnius susilietuvins, kai jame gyvens daugiau lietuvių.

Dabartinė Lietuvos vyriausybė deda daug pastangų įtraukti Vilniun juo daugiau lietuvių darbininkų, o taipgi visokių valstybinių tarnautojų ir pareigūnų. Bet Lietuvos gyventojų nusivėrimą dalį — gal būt 75 nuosimčius — dar vis sudaro ro valstiečiai - kolūkiečiai, gyveną kaime.

Paminėjęs, kaip Lietuvą buvo paveręs vokiškas grobikas ir kaip Lietuva tapo išvauduota, poetas sakė:

"Vėl audringai užvirė liudies kūryba. Kiekvienam žingsnyje matyti kūrybinis polėkis darbščios lietuvių tautos, kuri stengiasi kuo greičiau užgydyti karo padarytas žaizdas.

Nauji atstatytieji namai ir pastoliai prie daugelio pastatų Lietuvos miestuose ir ypač Vilniuje liudija apie didelę statybos programą. Kolūkinis kelias, kurį pasirinko Tarybų Lietuvos valstiečiai, veda juos į pasiturintį, šviesų ir kultūringą gyvenimą."

Gausi inteligentija, viso se respublikos srityse išsivystęs mokslas užtikrins tolesnį lietuvių meno, literatūros ir kultūros suklestėjimą.

Liaudies demonstracija, įvykusi Vilniuje liepos 21 dieną, aiškiai parodė visą energiją, glūdinčią lietuvių tautoje.

Linkiu darbščiajai lietuvių tautai — darbininkams, valstiečiams, tarybinei inteligentijai — tolesnį laimėjimų socialistinėje statyboje."

Berlin. — Sovietinė spauda rytiniame Berlyno ruože smerkė Ameriką ir Angliją už jų armijų didinimą vakarinėje Vokietijoje. Kaltino anglos-amerikonus už ruošiamą imperialistinį karui prieš Sovietų Sąjungą ir naująsias demokratijas.

Buenos Aires, Argentina. — Neišinamai apsnigta angliakasių stovykla Andų kalnuose. Bandoma išgelbėti 300 mainierių nuo sušalimo.

Tolimesnio Lietuvos kolektyvinių ūkių vystymosi gairės

Vilniaus dienraštyje Tiesoje (rugp. 7 d.) M. Šumauskas lukštena dabartinę Lietuvos kolektyvinių ūkių padėtį. Nurodęs, kaip jau daug pasiekta Lietuvos žemės ūkyje, perorganizuojant jį kolektyvišku pamatu, straipsnio autorius kelia klausimą apie dabartinių kolūkių dinamiką, plėtimą. Jis nurodo, kad stambinimas kolektyvinių ūkių yra sekamas greitas Lietuvos žemės ūkyje žingsnis. Žemiau patiekiamas Šumausko straipsnio įdomesnes vietas. Jis rašo:

Šiaulių srityje jau daugiau kaip 93 procentai darbo valstiečių yra įstoję į socialistinio darbo kelią — kolūkių kelią.

Darbo valstiečiai, pradėję ūkininkauti socialistiniais pagrindais, per trumpą laiką pasiekė žymius laimėjimus.

Smarkiai išaugo dirbamos žemės plotai, padidėjo techninių kultūrų auginimas, metai iš metų nuolat kyla laukų derlingumas. Eilė rajonų sėkmingai vykdo trimečio plano iškeltus uždavinius dėl visuomeninės produktyvios gyvulininkystės išvystymo. Kolūkių santvarka plačiai atvėrė į kaimą duris priešakinei žemės ūkio technikai. Kada darbo valstiečiai dar gyveno pavieniui, išsimetę sklypeliais, apsiriboję ežiomis ir kapčiais, kaimas galėjo tik svajoti apie tokia žemės ūkio techniką, kuria jis turi visas galimybes naudotis šiandien — kolūkiniame gyvenime. Darbas traktoriais, kombainais ir eile kitų modernių žemės ūkio mašinų, vis plačiau įeina į kolūkiečių buitį, ši technika pasidarė neatskiriama jų gyvenimo dalis.

Kultūrinis pakilimas kaime

Nepažįstamai nuo kolūkių statybos pradžios pasikeitė srities kaimo kultūrinis veidas. Užtenka tik paminti, kad niekuomet į kaimą neateidavo tiek daug knygų ir laikraščių, kiek dabar. Yra tūkstančiai kolūkiečių kiemų, kurie prenumeruoja ne tik po vieną, bet po visą eilę laikraščių. Didelį vaidmenį keliant kaimo politinį raštingumą ir bendrą išsilavinimą vaidina platūs klubų - skaityklų ir bibliotekų skaičiai. Kolūkinė santvarka padėjo priartėti prie kaimo visų specialybių mokykloms ir kitoms kultūrinėms įstaigoms. Tūkstančiai kolūkiečių mokosi įvairiose kursuose. Daugeliui kaimo žmonių, kuriems buržuaziniai laikais buvo skirta sunki berno ar kumečio dalia, kurie dėl neturto neturėjo jokios perspektyvos augti, šiandien, kolūkių santvarkos sąlygomis, turi visas galimybes siekti mokslo. Per socialistinį darbo kelią į kaimą ateina radijas, elektros, sportas, plačios galimybės naujojo kaimo žmonės turi įvystyti savo talentus kultūrinio ir visuomeninio darbo srityse.

Kolūkinė santvarka atidarė darbo valstiečiams kelią į laisvą, šviesų ir pasiturintį gyvenimą. Kolūkiečiai, praktikoje įsitikinę, kad kolūkinis kelias yra vienintelis teisingas darbo ir gyvenimo kelias, kad jis užtikrina pasiturintį ir kultūringą gyvenimą.

Ūkių dydis ir moderniška technika

N. Chruščiovas savo kalboje "Apie kai kuriuos tolesnio kolūkių organizacinio-ūkinio stiprinimo klausimus" ryškiai įrodė, jog laukininkystė, gyvulininkystė

stė ir kitos žemės ūkio šakos sėkmingiausiai gali vystytis, nenukrypstanti kiti visų pirma stambiųjų kolūkiuose. Stambiame kolūkyje organizuojami ir geriau atliekami visi darbai, geriau galima panaudoti modernias žemės ūkio mašinas.

Tą pat mes matome ir iš savo praktikos. Mes žinome, kad pinigines pajamas, laukų derlingumas, gyvulininkystės išvystymo lygis, kolūkiečių darbdienio gausumas, kultūrinio gyvenimo lygis yra ypatingai svarbūs kolūkių pajėgumo rodikliai. Šiaulių srityje geriausius rodiklius šiose srityse yra pasiekę Žagarės rajono "Pergalės" kolūkis, Pakruojo rajono "Gegužės Pirmosios", "Pergalės" ir dešimtys kitų stambių kolūkių.

Stambūs kolūkiai turi visas galimybes greitai išvystyti visuomeninių ir kultūrinių - buitinių gyvulininkystės pastatų ir kitą statybą, ko neįveikia darantys smulkūs ūkiai.

Dviejų ūkių pavyzdys.

Štai prieš kurį laiką su Pakruojo rajono "Pergalės" kolūkiu susijungė "Sakalo" kolūkis. Žemės plotas "Pergalėje" pasiekė 1484 ha, tame skaičiuje 1157 ha dirbamos. Anksčiau nei vienas šių kolūkių, kol kolūkiečiai dirbo atskirai, negalėjo plačiai vykdyti statybos. Sustambintame kolūkyje šiais metais smarkiai išsiplėtė statybos darbai. Pastatytas garinis malūnas, klubas - skaitykla, statomos kiaulidės. Pradėta grupinė sodybu statyba. Penki kolūkiečiai jau perkėlė savo gyvenamuosius namus. Pasiruošta statyti dar 7 pastatus. Didelės perspektyvos atsivėrė šiam kolūkiui sparčiai vystyti gyvulininkystę. Šiaulių rajone prie "Žadžiūnu" kolūkio prieš kurį laiką prisijungė "Mamaičių" ir "Šiubaičių" kolūkiai. Žemės plotas pasiekė 1522 ha. Sustambintas kolūkis šiais metais žymiai plačiau galėjo panaudoti savo darbe žemės ūkio techniką, sėkmingiau įvystyti kovą dėl gausaus derliaus išauginimo. "Žadžiūnu" kolūkis šiais metais nuėmė 18 centnerių iš hektaro — toks yra šiame kolūkyje žiemet žiemkenčių derlius. Laukiamas ankštesnis ir kitų kultūrų derlius. Sustambinto kolūkio valstiečiai turi visas sąlygas sėkmingiau vystyti visuomeninę gyvulininkystę.

To paties rajono sustambintame "Tandies kovotojų" kolūkyje šiais metais galėjo radiofikuoti kolūkiečių būstus ir įvesti juose elektros šviesą.

Darbo organizacija kolūkiuose

Kolūkinė gamyba visu pirmą yra pagrįsta darbo organizacija. Kaip taisyklė, geriausiai vystosi tie kolūkiai, kurie turi giliau žuotus darbininkus reikalaujanti algų pakėlimo. Jeigu

savo darbą mylinčius, adovus — tiek kolūkio valdyboje, tiek laukininkystės brigadose, gyvulininkystės fermose arba bet kuriuose kituose baruose. Sustambinant kolūkius, kolūkiečiai turi geresnes sąlygas pasirinkti atsakingoms vadovų pareigoms tinkamus žmones. Kolūkiuose visos žemės ūkio šakos reikalauja žmonių su dalyko žinojimu. Aišku, kad 250-300 ha kolūkis negali išlaikyti vieno ar kito žemės ūkio specialisto. Stambūs kolūkiai turi visas sąlygas, kurias reikia naudoti siekiant sėkmingiau įvystyti visas žemės ūkio šakas.

Gyvenviečių statybos reikalai

Srities kolūkiuose iki šiol nemaža buvo kalbama apie reikala greičiau kurti gyvenvietes, statyti visuomeninius pastatus. Šį darbą visa eilė kolūkių yra pradėję. Tačiau iki kolūkių sustambinimo šis darbas vyko pernelyg silpnai. Į partinių bei tarybinių darbuotojų pastabas, kodėl neįveda gyvenviečių statybą, labai dažnai pasigirdavo labai teisingas atsakymas: "Reikia palaukti, kol prasigvensime." Jau iš ankščiau pateikto pavyzdžio apie Pakruojo rajono "Pergalės" kolūki matyti, kokias dideles galimybes išplėsti statybos darbus turi kolūkiečiai sustambintuose kolūkiuose.

Sustambintuose kolūkiuose kolūkiečiai gali visai rimtai galvoti ir apie įvairių pagalbinų įmonių statybą — plytinių, lentpiuvių ir pan. Greitesnis gyven-

viečių sukūrimas kolūkiuose, kolūkiečių persikėlimas iš viensėdžių į grupines sodybas leidžia ne tik geriau organizuoti gamybą žemės ūkio artelėse iš viso, bet sudaro iki šiol nematytas sąlygas kultūriniam darbui išvystyti. Gyvenviečių kūrimas kolūkiuose daro galą skurdą ir tamsumo liekanoms kaime.

Svarbus taupumo klausimas

Kolūkių sustambinimas atpigina valdymo aparatą, padeda sutaupyti nemažą darbdienio. Štai Šiaulių rajone š. m. pavasarį "Tarybinės žemės", "Sauginių" ir "Rakandžių" kolūkiai susijungė į vieną kolūkį — "Tarybinę žemę". Susijungus šioms kolūkiams į vieną, valdymo aparatas sumažėjo 11 žmonių. Kolūkiečiai per metus sutaupė daugiau kaip 1,000 darbdienio. Nemažą darbdienio tokiu būdu sutaupė ir eilė kitų srities kolūkių. Kolūkiai iš šių sutaupytų darbdienio gali dabar lengviau išlaikyti agronomą, zootechniką ar kurį kitą žemės ūkio specialistą.

Mokslo panaudojimas

Sustambinti kolūkiai turi žymiai geresnes sąlygas plačiau panaudoti žemės ūkio techniką ir priešakinį agronomijos mokslą, sparčiai kelti darbo kultūrą gyvulininkystės fermose bei laukininkystėje.

Naudodamiesi stambaus socialistinio ūkio pranašumais kolūkiečiai turi visas galimybes pasiekti dar neįmanomą žemės ūkio pakilimą.

Amerikos Darbo Federacijos konvencija ir algų užšaldymo klausimas

Texas valstijos sostinėje Houstone susirinko Amerikos Darbo Federacijos 69-ji konvencija. Konvencijon suvažiavo šeši šimtai delegatų. Jie atstovauja 7,142,600 duokles mokančių narių. Tai bus beveik šimtu tūkstančių narių mažiau, negu buvo atstovauta Federacijos konvencijoje 1949 metais. O reikia žinoti, kad toje konvencijoje buvo nutarta laimėti Federacijai iki 1950 metų konvencijos milijoną naujų narių. Bet, vietoj laimėti daugiau narių, Federacija prarado 98,000!

Kodėl? Kame priežastis? Priežastis tėra viena: Federacijos lyderių apsilėidimas ir nepasirūpinimas organizuoti neorganizuotus darbininkus. Štai ir dabar Vykdomosios Tarybos pranešime labai daug kalbama, kaip iš unių išvalyti lauką "raudonuosius", (bet ne prisiminti neprisimėnėma apie tai, kaip suorganizuoti keletą dešėčių milijonų neorganizuotų darbininkų.

Vykdomosios Tarybos raporte storai pabrėžiama, kad Federacija bus priešiinga užšaldymui algų. Bet ir tas griežtumas suminkštintas priedu, kad Federacija algų užšaldymo principu durų kietai neuždaro, palieka jas plačiai atdaras. Tai yra, Federacijos lyderiai pažūrės, kokius argumentus už algų užšaldymą patiekys vyriausybė.

Gerai, kad Federacijos vadovybė pasisako už kainų kontrolę. Nuolatinis kainų kilimas verčia organizuotus darbininkus reikauti algų pakėlimo. Jeigu

nebūtų iš darbininkų pusės atsparos, tai tuojau Amerikos darbininko gyvenimas pasidarytų nebeįpakenčiamas, jis nuslystų iki pat ekonominio dugno.

Užsieninėje politikoje Federacijos vadai neturi savo nuomonės, atskiros nuo prezidento Trumano nuomonės. Jie pritaria viskam, ką pasako prezidentas. Jie pilnai pritaria karui Korėjoje, jie remia Marshall Planą ir naujus mūsų vyriausybės žygius apginkluoti Vakarinę Europą.

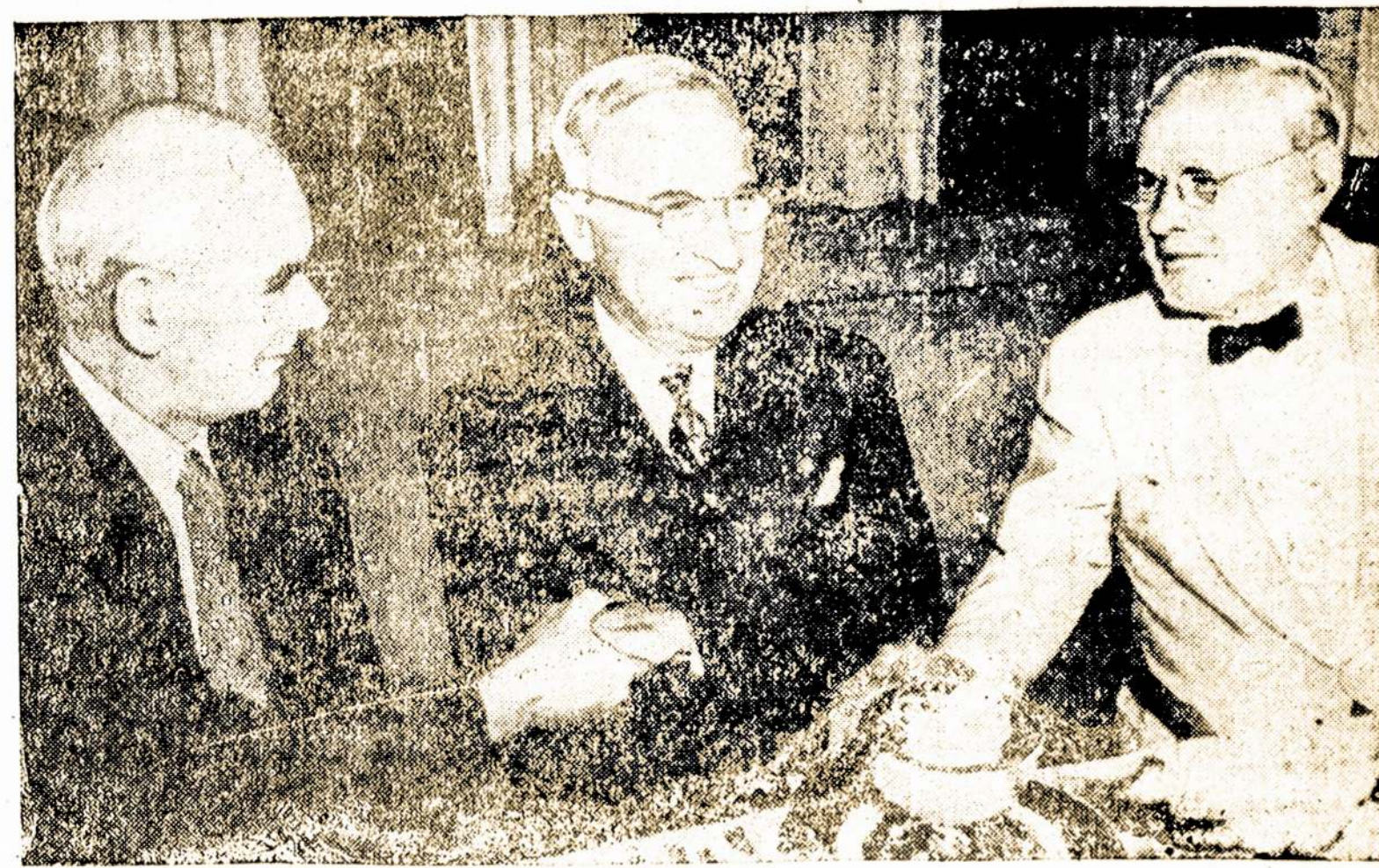
Si Federacijos konvencija, suprantama, tik patvirtina tai, ką sako William Green ir visa Pildomoji Taryba savo raporte. Nesigirdė, kad šioje konvencijoje susidarytų kokia nors stipresnė kairioji opozicija.

Reikia nepamiršti, kad Federacijos konvencijose eiliniai nariai tiesioginės atstovybės neturi. Delegatus skiria įvairios unijos, Federacija sudaranti.

Nežinrnt to. Amerikos Darbo Federacija yra didelė organizuotu darbininkų iėga. Tūkstančiai ir tūkstančiai lietuvių darbininkų priklauso prie federacinių unių. Tos unijos sudaro visiems darbininkams atstovą prieš samdymo sąlygų pakėlimą. Jis silpnėva ir konservatyviškoje vadybėje.

Salietis

Parentamosios Tarybos viršininkai Knoxville, Tenn., pasiruodami šaukti draftui jaunus vaikus, apsiūnė, kad 200 ju ką tik apsivedė. Jie suskubė tai padaryti no prasidejimo karo Korėjoje.

CIO ir AFL viršininkai Murray ir Green sykiu su prezidentu Trumanu pokylyje, Washington. Jie pažadėjo viską, ko prezidentas prašė. O jis, ar padarys viską, ko pageidauja jų valdomieji darbo žmonės? Atsakymą turite jūs patys. Paklauskite savęs, ar turite viską, ko pageidaujate, kas būtų išgalima turėti turtingiausioje pasaulyje valstybėje?

Darbo unijos ir jų uždaviniai pastangose pagerinti darbininkų medžiaginę būklę

Čia pas mus Amerikoje žmonės yra prisiklausę visokių pasakojimų apie darbo unių teises ir uždavinius Tarybų Sąjungoje. Labai plačiai yra paskleista mintis, kad ten darbo unijos beveik nieko nereiškia, nieko nedarą dėl darbininkų teisių ir reikalų apsaugojimo, kad jos yra tik valstybės įrankis ir tt. Tikime, jog mūsų skaitytojams bus įdomu išgirsti ir antrąją to klausimo pusę.

Apie darbo unių vaidmenį ir uždavinius Tarybų Sąjungoje, kur, žinoma, įeina ir Tarybų Lietuva, rašo Petras Šaris. Jis teigia, kad "tarybinės darbo unijos kasdien skiria didelį dėmesį darbininkų ir tarnautojų materialinei padėčiai bei buitinių aptarnavimų pagerinti." Jis rašo:

"Tarybų valstybė suteikė darbo unioms (profesajungoms) dideles teises. Jos dalyvauja planuojant ir reguliuojant darbininkų ir tarnautojų darbo užmokeskį. Darbo užmokesčio, buities ir kultūros klausimais istatymu projektus, bendra taisykle, ruošia ir pateikia Vyriausybei svarstyti. Visasajunginė Profesinių Sajungų Centro Taryba."

Kai darbo žmonės dirba sau

Petras Šaris kreipia dėmesį į tą faktą, kad pas mus, tai yra, visoje Tarybų Sąjungoje ir Lietuvoje, "darbo žmonės dirba sau, visai socialistinei visuomenei". Girdi:

"Todel devynios dešimtys darbininkų ir tarnautojų dalyvauja socialistiniame lenktyniavime, kuriam vadovauja profesajungos. Lenktyniavime gimsta nauji, labiausiai produktyvūs darbo metodai, kovojama dėl kuro, žaliavos, medžiagų taupaus naudojimo, dėl įrengimų geresnio išnaudojimo, dėl valstybinių lėšų taupymo. Produktų savikainos mažinimo pagrindu, Tarybų valstybė sistematingai mažina kainas, kas pakelia darbininkų ir tarnautojų realųjį darbo užmokeskį."

Šalies istatymai ir darbo unijos

Pas mus Amerikoje, pavyzdžiui, prieš pora metų tapo priimtas Taft-Hartley istatymas, atkreiptas prieš darbo unijas. Prieš tai įstatymą ir šiandien griežtai kovoja visos darbo uni-

jos — nuo pažangiausių iki konservatyviškiausių.

Bet kaip su istatymais, liečiančiais industrinius santykius Tarybų Sąjungoje? Tuo klausimu Petras Šaris rašo:

"TSR Sąjungos darbo istatymai numato palengvintą darbo sąlygas moterims ir jaunimui, privalomą naujų darbininkų apmokymą, saugų darbo metodus ir tt. Profesajungos vykdo visuomeninę ir valstybinę kontrolę, kaip TSR Sąjungoje prisilaikoma istatymų darbo saugumo srityje. Valstybinę kontrolę vykdo profesajungų centrinis komitetas, visuomeninę — darbo ansaugos komisijos, kurios yra prie gamyklų ir fabrikinio komiteto, taip pat visuomeninės inspektoriat, išrinkti profesajungose susirinkimuose.

"Visuomeniniai inspektoriat ir darbo ansaugos komisijos dirba glaudžiai me kontakte su technikiniais inspektoriais, o visi pastarieji nurodymai yra privalomi įmonės administracijai."

Saugumas darbe, statyba ir darbo unijos

Petras Šaris nurodo, kad pas juos darbo unių veiklos dirva šimteriopai platesnė, negu kapitalistiniuose kraštuose. Pavyzdžiui: "Tarybinės profesajungos turi penkis institutus ir dvylika laboratorijų, kur išrišami darbo ansaugos ir saugumo technikos teorijos ir praktikos klausimai. "Milžinišku mastu vyksta Tarybų Sąjungoje gyvenamųjų namų statyba, statomi nauji klubai, bibliotekos, auga gydomųjų medicinos įstaigų tinklas. Visa ta statyba kontroliuojama profesajunginės organizacijos. Jos dalyvauja paskirstant naują gyvenamąją plotą, kuri pastatė valstybinės istaigos įmonės. Kartu profesajungos padeda darbininkams ir tarnautojams statyti nuosavus namus-kotedžus. Kolėktyvinėse sutartyse kurias profesajunginės organizacijos kasmet sudaro su įmonių administracija, būtinai yra specialūs punktai, inaregoia įmonių administracija teikti individualiems užstatytojams visokeriona pagalba."

Socialinis darbininkų draudimas ir darbo unijos

Kaip jau žinoma, pas mus, Amerikoje, socialinis draudimas nieko bendra neturi su mūsų darbo uniomis. Visiškai kitaip dalykai pastatyti Tarybų Sąjungoje.

"Tarybų valstybė," rašo Šaris, "darbo unių žinion perdavė socialinio draudimo fondą. Tarybinių darbininkų ir tarnautojų gyvenime valstybinis socialinis draudimas vaidina esminį vaidmenį. Prie darbo užmokesčio taip pat prisideda valstybinės išlaidos pašalpai lėšos metu, atostogoms dėl nėštumo bei gimdymo, nemokamam išmokslinimui, nemokamai medicinos pagalbai" ir tt.

Darbo unijos ir jaunoji karta

Pasirodo, kad Tarybų Sąjungoje darbo unijos yra labai plačiai įsitraukusios į jaunosios kartos auklėjimą. "Tarybinės profesajungos ypatingai rūpinasi tuo", sako Šaris, "kad augtu sveika jaunoji karta. Profesajungos turi šešis tūkstančius pionierių stovyklų: jos yra gražioje šalies vietovėse. 1950 metais šiose stovyklose išlėsis 2 milijonai 550 tūkstančių darbininkų ir tarnautojų vaikų. Žymi dalis išlaidų pionierių stovykloms išlaikyti apmokama iš socialinio draudimo lėšų."

Visai ekonomiškai

Sūnus: "Tėveli, jei aš sutaupyčiau tau dolerį, ar tu duosi man 50 centų iš jo?" Tėvas: "Taip, aš manau taip, sūnau."

Sūnus: "Na, tai aš tau jį jau sutaupiau. Tu man sakei, kad man duosi dolerį, jei aš aritmetikos kvotimus išlaikysiu, na, o aš ne išlaikiau."

SEKITE REIKALAVIMUS DARBININKŲ

Sekite ir pasinaudokite Laisvėje reikalavimais darbininkų. Yra daug pasiūlymų įvairių darbų. Žiūrėkite ant paskutinio puslapio. Radę sau tinkamą pasiūlymą, nesivėlinkite kreiptis sulgy nurodymo.

Iš Laisvėje telpamų reikalavimų darbininkų daugelis yra gavę darbų ir daugelis yra pasitenkinusių.

Sevastopolio Apysakos

—18—

Vaizdai iš Krimo karo 1854-56 m.

8-31-50

(Tasa)

— Eime, eime. Aš nenoriu barščių... valgyk tu, Federsonai, — tarė jis draugui.

— Betgi tu norėjai valgyti.
— Nieko nenoriu.

Kai jiedu išėjo į priėmimą, jaunesnysis vis klausinėjo brolį: „Na, kaipgi tu, kaip sekasi, papasakok“, ir vis kalbėjo, kaip jis džiaugiasi jį matydamas, bet pats nieko nepasakojo.

Kai praėjo penketas minučių, ir jiedu spėjo šiek tiek patylėti, vyresnysis brolis paklausė, kodėl jaunesnysis nėjo į gvardiją, kaip visi to laukė.

— A, tiesa! — atsakė nuo vieno atsiminimo raudonuodamas jaunesnysis, — man tai baisus smūgis, ir aš visai nesitikėjau, kad taip atsitiks. Įsivaizduok — prieš pat išleidimą mes trise nuėjome parūkyti — žinai tą kambarėlį už rūbinės, ir prie jų, tur būt, taip pat buvo — tik įsivaizduok, tasai šunsnukis sargas pamatė ir nubėgo pranešti būdiniui karininkui (ir mes ne kartą sargui degtinei davėm), tas ir prisilino; tik, kai jį pamatėm, tie metė popirusus ir šmakt pro šonines duris, — o man, žinai, jau nėr kada, jis ėmė mane kolyti; suprantama, aš nenusileidau; na, jis pasakė inspektoriui, ir iš to viskas prasidėjo. Už tai sumazino man pažymį iš elgesio ir, nors visur buvo „labai gerai“ (tik iš mechanikos 12), na, ir neišleido į gvardiją. Vėliau pažadėjo pervest, bet aš jau nenorėjau ir prašiau į karą.

— Štai kaip!

— Iš tiesų, aš tau kalbu be juokų, viskas man taip šlykstu pasidarė, kad norėjau ko greičiausio į Sevastopolį. Pagaliau, jei viskas gerai seksis, tai čia daugiau galiu laimėti, negu gvardijoje: ten per 10 metų pulkininkas, o čia Totlebenas per dvejus metus iš papulkininkų į generolus. Na, jeigu užmuš, tai ką gi padarysi!

— Štai koks tu, — tarė šypsodamas brolis.

— O svarbiausia, ar žinai ką, brolau, — tarė jaunesnysis, šypsodamas ir rausdamas, tarsi rengdamasis kažką labai gėdinga pasakyti: — visa tai niekai: svarbiausia, aš dėl to prašiau, kad vis dėlto grauzia sąžinę gyventi Peterburge, kai čia miršta už tėvynę. Be to, ir su tavim norėjau kartu būti, — pridūrė jis dar droviau.

— Koks tu juokingas! — tarė vyresnysis brolis, išsitraukdamas popirosinę ir nežiūrėdamas į jį. — Gaila tik, kad mudu ne kartu būsim.

— O ką, sakyk iš tikrųjų, ar baisu bastionuose? — paklausė staiga jaunesnysis.

— Iš pradžių baisu, paskui pripranti — ir nieko. Pats pamatysi.

— O dar štai ką man pasakyk, — kaip tu manai, ar paims Sevastopolį? Aš manau, kad nieku būdu nepaims.

— Dievas žino.

— Tik dėl vieno dalyko man pikta, — įsivaizduok, kokia nelaimė: mums kelyje pavogė visą ryšulį, o ten buvo mano kiveris, tai aš dabar atsidūriau keblioj padėty ir nežinau, kaip turėsiu prisistatyti. Žinai, pas mus dabar nauji kiveriai, ir apamai tiek permainų; viskas į gera. Apie viską tau galiu papasakoti... Aš visur esu buvęs Maskvoje...

Kozelcovas antrasis, Vladimiras, buvo labai panašus į brolį Michailą, bet taip panašus, kaip išsiskleidžianti rožė panašus į peržydėjusį erškėtį. Jo plaukai buvo taip pat rusvi, bet tankūs ir smilkiniuose susigarbiniavę. Baltam švelniam pakaušy buvo rusva kaselė — laimės ženklas, kaip sako auklės. Skruostai nebuvo pastoviai raudoni, bet švelni baltą oda nuolat skaisčiai suliepsnodavo, rodydami visus sielos virpėjimus. Tos pačios, kaip ir brolio, akys buvo atviresnės ir šviesesnės. Taip atrodė daugiausia dėlto, kad jos dažnai suspindėdavo lengvute drėgme. Rusvi pūkai kalėsi skruostuose ir virš raudonų lūpų, kurios labai dažnai susidėdavo nedrąsiai šypsenai ir atidengdavo baltus, žvilgančius dantis. Kai jis taip stovėjo šiek savo brolį tiesus, plačiapetis, atsegiota miline, iš po kurios matyti raudoni marškiniai įžambiu užsegimu, su popirusu rankose, pasirėmęs ant laiptelių turėklų, su naiviu

džiaugsmu veide ir žestuose, jis buvo toks malonus ir gražus berniokas, kad, rodos, vis taip ir žiūrėtum į jį. Jis nepaprastai džiaugėsi broliu, ir jį žiūrėjo su pagarba ir pasididžiavimu, vaizdavosi jį herojum, bet kai kuriais atžvilgiais, būtent, kiek tai liečia manierų elegantiškumą, mokėjimą kalbėti prancūziškai, mokėjimą apsieiti įžymių žmonių draugijoje, mokėjimą šokti ir t.t., jis truputį dėl jo gėdijosi, žiūrėjo iš viršaus ir net tikėjosi, kad galės jį palavinti. Visi jo išpučiai tebebuvo dar iš Peterburgo, iš namų vienos ponios, mėgusios dailius jaunuolius ir kviesdavusios jį pas save šventėms, ir iš senatoriaus namų Maskvoje, kur jis kartą šoko dideliame balijuje.

7

Beveik iki soties prisikalbėję ir pagaliau imdami just, kaip kad paprastai būna, kad maža tarp jų bendro, nors ir mylėjo vienas kitą, broliai gana ilgai patylėjo.

— Tai imk savo daiktus ir tuojau važiuojam, — tarė vyresnysis.

Jaunesnysis staiga paraudo ir sumišo.

— Tiesiog į Sevastopolį važiuoti? — paklausė jis, valandėlę patylėjęs.

— Na, taip, manau, kad nedaug daiktų turi, sutalpinsim.

— Ir puiku! tuoj ir važiuojam, — tarė jaunesnysis atsidusdamas ir įėjo į kambarį.

Bet neatidarydamas durų, jis sustojo prieškambarįje ir, liūdnei nuleidęs galvą, ėmė mąstyti.

— Tuojau tiesiog į Sevastopolį — į tą pagarą — kaip baisu! Tačiau vistic kad nors reikės. Galų gale, nors dabar su broliu...

Dalykas toks, kad jis tik dabar, dingtelėjus minčiai, kad sėdės vežimėlin ne išlipdamas pasieks Sevastopolį ir kad joks atsitiktinumas negalės jo sulaukyti, aiškiai suvokė pavojų, kurio jis ieškojo, ir todėl sumišo, išsigando, pagalvojęs apie pavojaus artumą. Šiaip taip nusiraminęs, jis įėjo kambarin: bet praėjo ketvirtis valandos, o jis vis neišėjo pas brolį, kol galų gale vyresnysis pravėrė duris, jo ieškodamas. Jaunesnysis Kozelcovas, tarsi nusikaltęs mokinyjs, kalbėjo apie kažką su karininku iš P. Kai brolis atidarė duris, jis visiškai sumišo.

— Tuoj, tuoj, išeisiu!... — sušuko jis, modamas broliui ranka. — Būk geras, palauk manęs ten.

Po valandėlės jis iš tikrųjų išėjo ir giliai atsidusęs prisitartino prie brolio.

— Tik įsivaizduok, aš su tavim, brolau, negaliu važiuoti, — tarė jis.

— Kaip? Kas gi čia per kvailybės?

— Visą tiesą tau pasakysiu, Miša! Mes nė vienas neturim pinigų, ir visi skolingi tam štabskapitonui, kuris važiuoja iš P. Baisiai gėda!

Vyresnysis brolis suraukė kaktą ir ilgai nepertraukė tylės.

— Ar daug esi skolingas? — paklausė jis, iš padilbų žvelgdamas į brolį.

— Daug... ne, nelabai daug, bet baisiai gėda. Trijose stotyse jis už mane mokėjo, ir jo eukrų vis naudojom... kad aš nė nežinau... Dar ir preferansą lošėm... aš jam truputį likau skolingas.

— Tai biatru, Volodia! Ką gi tu būtum daręs, jei manęs nebūtum sutikęs? — griežtai, nežiūrėdamas į brolį, tarė vyresnysis.

— Aš manau, brolau, kad Sevastopoly gausiu tuos kelpinigių ir atiduosiu. Juk taip galima padaryti; geriau jau aš rytoj su jais atvažiuosiu.

Vyresnysis brolis išsitraukė piniginę ir šiek tiek drebančiais pirštais išėmė iš ten dvi dešimtrubles ir vieną trirublę.

— Štai visi mano pinigai, — tarė jis.

— Kiek tu esi skolingas?

Sakydamas, kad tai visi jo pinigai, Kozelcovas ne visai tiesą kalbėjo: jis turėjo dar 4 auksinius, užsiūtus dėl visa ko rankovės atlanke, bet jis pats sau buvo davęs žodį niekada jų neliesti.

Pasirodė, kad Kozelcovas antrasis karininkui iš P., įskaitant preferansą ir eukrų, tebuvo skolingas tik aštuonis rublius. Vyresnysis brolis jam šiuos pinigus davė, tik pastebėjęs, kad negalima, pinigų neturint, dar ir preferansą lošti.

(Daugiau bus)

Dr. N. L. Stepanovas.

PUŠKINAS IR RADISČEVAS

(Istorinis braižinys).

(Tasa)

Įrodymas, kad Puškinas tais metais gyvai domėjosi Radisčevo „Kelione iš Peterburgo į Maskvą“, yra Puškino „Kelionė iš Maskvos į Peterburgą“ (anksčiau išspausdinta savivališka redaktorių antraštė „Mintys kelyje“). Ši publicistinė knyga, kurią Puškinas rašė nuo 1833 metų gruodžio iki 1834 metų balandžio, liko nebaigta. Įsitikinęs, kad negalima paskelbti knygos, skirtos Radisčevo „Kelionei...“, Puškinas nustojo ją rašęs (nors skyrių „Maskva“ jis prirašė jau 1835 metų sausio mėn.). Pažymėtina, kad Puškino „Kelionės iš Maskvos į Peterburgą“ rašymo datos sutampa su „Kapitono dukters“ kūrimo pradžia, o pradinė data betarpiškai seka po „Pugačiovo istorijos“ baigimo.

Puškino „Kelionė...“ yra savotiškas atsakymas į Radisčevo „Kelionę...“ ir drauge kaltinamojo akto prieš baudžiavą išdėstymas. Puškino pasakotojas važiuoja priešinga kryptimi — iš Maskvos į Peterburgą, skatydamas Radisčevo knygą nuo pabaigos iki pradžios ir tartum patikrindamas jo išpučius savaisiais. Savo „Kelione...“ Puškinas norėjo parodyti, kad jo metu valstiečių masių būklė liko tokia pat nepakeliamą, kaip ir Radisčevo epochoje.

Taip Puškinas visiškai pritaria Radisčevo žodžiams (skyriuje „Juodasis purvas“), kuris „skaudžiai pliekia savivaliavimą ponų“, pasmerkiančių baudžiaininkus prievartinėmis vedyboms. Iš skyriaus „Pieški“ Puškinas ištiesai pateikia Radisčevo duotąjį rusiškiosios pirkios „puikų aprašymą“, vaizduojantį valstiečių buitį skurdą ir sunkumą, pažymėdamas, kad rusų kaime „niekas, rodos, nepasikeitė“ ir 1833 metais. Skyriuje „Gorodnia“ Puškinas visiškai solidarizuoja su Radisčevo pasipiktinančiu valstiečių pardavimo į rekrūtus aprašymu. Pateikdamas keltą Radisčevo teksto eilučių, Puškinas padaro išvadą, kad nurodytoji prievolė — pati „sunkiausia liaudies prievolė“.

Puškinas taip pat pateikia pradžia vieno stipriausių antibaudžiavinių Radisčevo „Kelionės...“ skyrių — „Miednoje“ skyriaus, parodančio niekišką ir nežmonišką baudžiaininkų pardavimo praktiką, ir pabaigoje pažymi: „Toliau eina paveikslas, baisus tuo, kad jisai įtikinamas. Nepasiekusi su Radisčevo jo išpuostose, bet nuožirdžiose svajonėse, su kuriomis šį sykį noromis nenoromis sutinku...“

Suprantama, kad Puškinas buvo priverstas nutraukti savo išrašą iš Radisčevo, negalėdamas — cenzūros sumetimais — pateikti viso skyriaus ir juo labiau dvarininkų žiaurumo „baisaus paveikslą“. Bet nėra atsitiktinumas, kad Puškinas solidarizuoja kaip tik su tuo Radisčevo „Kelionės...“ skyriumi, kuris baigiasi Radisčevo tvirtinimu, kad „laisvės... laukti reikia iš pačio pavergimo sunkumų“, kuris neišvengiamai turi atvesti į tai, kad liau-

dis nuvers dvarininkų valdžią.

Savo „Kelionę iš Maskvos į Peterburgą“, Puškinas baigė skyriumi „Višnij Volock“, tai yra skyriumi, atitinkančiu tą, kuriame Radisčevas darė savo ryžtingą išvadą baudžiavinės tvarkos atžvilgiu. Pažymėdamas, kad Radisčevas čia „niūriomis spalvomis piešia Rusijos žemdirbio būklę“, Puškinas pateikia Radisčevo pasakojimą apie tironą dvarininką, privertusį „visus valstiečius, žmonas ir jų vaikus... visomis metų dienomis dirbti jam“. Puškinas, suprantama, negalėjo pateikti spaudai šio skyriaus pabaigos, kurioje Radisčevas kreipėsi su rusių šaukimu atlygti jam „kraugeriu“, atimti jo „turtus“, „susi-krautus plėšimu“, ir imtis revoliucinės prievartos prieš visuomeninį piktadikį. Bet Puškinas laiko esant reikalinga čia papasakoti jam žinomą istoriją apie tokį pat tironą dvarininką: šis dvarininkas atvedė savo baudžiaininkus į „visišką nuskurdimą“, atėmęs visą jų nuosavybę, — „žodžiu, — baigia Puškinas, — Radisčevo straips-

nis atrodo esąs mano dvarininko ūkio paveikslas“. Ir Puškinas visiškai pritardamas praneša, kad šis dvarininkas-tironas „buvo savo valstiečių užmuštas gaisro metu“. Tokiu būdu, Puškinas visiškai prisijungia prie Radisčevo, jam aistrinai kaltinant socialinę carų Rusijos santvarką. Įtraukdamas į savo straipsnį iš-tisus jo „Kelionės...“ puslapius, poetas tuo pačiu pabrėžia jų aktualumą ir savajam metui.

Puškinas 30-aisiais metais aiškiai matė subyrėjimą i-liuzijų, susijusių su buržuazine Vakarų demokratija. „Ištikimas valdžiai“ liberalizmas anaipol nekėlė jo simpatijos. Jis nusivylęs, ironiškai ir abejingai seka Prancūzijos 1830 metų liepos revoliuciją, kada buržuazija, bijodama liaudies judėjimo ir kiek nors žymesnių socialinių ir politinių permainų, skuba, bijodama Paryžiaus proletarų, iškelti „savo“ karalių. 1831 metų sausio mėn. Puškinas rašo laiške E. M. Chitrovui: „Prancūzai beveik visai nustojo mane domine... Jų karalius su skėčiu po pažastimi — per daug jau miesčionis“.

Naujoji jėga, atėjusi į valdžią Vakarų Europoje, — buržuazija, pakeitusi feodalinę bajoriją, — yra giliai priešiška Puškinui.

Jis jau atskiria po jos veidmainiškos demagogijos kauke naujus, nemažiau žiaurius ir ciniskus negu esant feodalizmui, liaudies engimo metodus.

Savo „Kelionės iš Maskvos į Peterburgą“ skyriuje „Rusiškoji pirkia“ Puškinas protestuoja ne tik prieš baudžiavą, kuri yra svarbiausia rusų gyvenimo blogybė: jis mato jau ir tą blogybę, kurią neša liaudžiai kapitalizmas. Poetas demaskuoja veidmainišką „laisvę“, neva esančią buržuazinės Europos kraštuose: „Perskaitykite anglų fabriku darbininkų skundus: iš siaubo plaukai pietu pasisiauš. Kiek baurių kankinimų, nesuprantamų kentėjimų! iš vienos pusės, koks šaltas barbariškas, iš kitos, koks baisus skurdas!.. Ir įsidėmėkite, kad visa tai yra ne pikt-naudžiavimas, ne nusikaltimas, bet vyksta griežtose įstatymo ribose“.

Vėliau, 1836 metais, Puškinas s a v o straipsnyje „Džonas Teneris“ demaskuoja amerikinės „demokratijos“ veidmainiškumą, jos baurių cinizmą ir žiaurius prietarus, jos „nepakeliamą tyronybę“, „nepermaldaujamą egoizmą“, „negrų vergiją šalia išsimokslinimo ir laisvės“. Ši priešiška Puškino pažiūra (Bus daugiau)

Prisirengkim Laisvės Vajui

Kaip kitais metais taip ir šiemet su spalio-Oct. 1 d. prasidės Laisvės vaju gavimui naujų skaitytojų. Tai yra labai svarbus apšvietos darbas, į kurį turime stoti visi. Tai darbas, kuriam turime gerai prisirengti.

Spalio-Oct. mėnesio organizacijų susirinkimuose dienraščio Laisvės vaju, gavimui naujų skaitytojų, turi būti mūsų dienotvarkyje, turime iš anksto planuoti, kaip sėkmingiausia darbuotis vajuje, kad jis būtų sėkmingas. O jau su pradžia spalio-Oct. turime pradėti darbą.

Vajaus vedimui neturime jokių naujų būdų, turėsime senais įprastais būdais verbuoti naujus skaitytojus ir darbuotis atnaujinimu prenumeratų. Geriausios darbo pasekmės kai pačios kolonijos pasidaro planus kaip veikti ir sulyg jų veikia. Todėl ir prashome pačių kolonijų iniciatyvos tam svarbiam darbui.

Dabar jau su parengimais iš laukų grįštame į pastoges. Dienos trumpėja, oras atvėsta, žmonės pradeda daugiau skaityti. Tad jau laikas rūpintis dienraščio platinimu. Taipgi laikas rūpintis parengimais dienraščio paramai. Vajaus medžiaga jau prirengiama ir už savaitės ar poros bus pasiųsta skaitytojams. Būkime pasirengę, gavę pakvietimą į vaju, kad tuojau galėtume stoti į darbą.

Infliacijos spaudžiami daugiau pasirizkime darbui dienraščio platinimui. Taipgi parengimais ir aukomis rūpinkimės sukelti biudžetą savo dienraščiui 1951 metams. Budėkim, kad atsilaukyti prieš kryžiojų užpuolimus mūsų dienraštį pasmaukti.

Laisvės Administracija

FLORIDA

Visgi Florida yra skirtingesnė valstija už visas kitas. Čia viskas vyksta pagal sezonus: orančių sezonas, lietaus sezonas, turistų sezonas, šalnų sezonas, uraganų sezonas.

Vietiniai gyventojai iš kalno žino, kada tie sezonai prasideda ir todėl prisirengia juos tinkamai pasitikti. Vienus sezonus patinka su džiazu, kitus gi su baime.

Uraganai

Rugsėjo ir spalio mėnesiai, tai uraganų sezonas, apie kurį verta pakalbėti. Labai maža ištis, kad jie atslenkia kiek anksčiau arba vėliau (per 70 metų tik 12 uraganų pribuvo rugpjūčio mėnesį). Taip, sakau, uraganai atslenkia! Nežinau, kodėl tūli rašo, būk uraganai "atūžę", "praūžę", "atplėskę", "atpiskę" etc. Nieko panašaus. Visi uraganai šlenka pirmyn lėtai, vos po kelias mylias darydami per valandą. Jie išvarto medžius, nuneša silpnus namus, iškelia ežerų bei jūrų vandenį tikrai ratu sukdamy po 100 iki 150-60 mylių į valandą. Tas "ratas" būna visokio dydžio. Kartais siekia (diametre) iki šimto mylių arba daugiau.

Rugsėjo 14 d. už 1400 mylių nuo Key West, Fla., Atlanto vandenyne vienas uraganas slinko į vakarus, darydamas vos 10 mylių per valandą, bet... jis "šoko kadriliu" (sukosi ratu) po 140 mylių į valandą.

Taigi, jeigu uraganas ateina, viską vartydamas, ir jis tikrai 10 mylių nuo tavęs, tai tu dar turi visą valandą laiko, kol jis ateis, nuo jo apsisaugoti kur nors tvirtame name ar pabėgti. (Žinoma, yra greičiau arba dar lėčiau keliaujančių.) Uraganui ateinant, radijo stotys nuolatos teikia žmonėms reikalingas in-

strukcijas. Todėl šiais laikais žmonių mažai žūsta nuo uraganų, nors palietose vietose jie milžiniškus nuostolius padaro.

Uragano viso rato kraštai lietus pila, kaip iš kibiro. Todėl, jei ne vėjas užmuša, tai vanduo prigrindo daug nekaltų gyvūnėlių žvėrelių.

Didžiojoje uraganai susiformuoja Karibbo jūroje arba pietiniame golfe (gulf). Todėl Floridai, kaip toliausiai į pietus įsikusiai valstijai, daugiausia tų uraganų ir tenka.

Uraganų niekas kitas nesudaro, kaip tik šaltų oro milžiniškų bangų susidūrimas (ar susirėmimas) su karštomis. Tačiau tą viską pilnai išaiškinti užimtų daug vietos ir reiktų tam tikrų piešinių, tad šiuo kart nei nebandysime.

Kadangi niekas iš draugų floridiečių neparašė mūsų spaudai apie šio mėnesio 6 d. praėjusį uraganą pro vakarinį Floridos kraštą, tai čia bandysiu suglaustoj formoj taisyti. Anglų spaudoj buvo plačiai aprašyta ir nufotografuota, kur ir kiek žalos padaryta. Daugiausia nukentėjo žuvininkų nedidelis miestelis — Cedar Key, Fla. Čia tapo nuskandinta ar sudaužyta 100 žuvamui botų ir tinklų. Viso 90 nuosimtis laivelių. Tapo sugriauta ir išnešiota viena dirbtuvė, verta \$18,000, kurioje 35 darbininkai dirbė iš palmų lapų sluotas ir šepetius. Sugriauta episkopalų bažnyčia, didelė krautuvė, vienas apartamentinis namas ir virš 100 gyvenamųjų namų tapo nušaloti. Tai 75 nuosimčiai visų namų. Žodžiu sakant, miestelis veik sunaikintas. Čia uraganas sukosi ratu po 125 mylias į valandą ir išbuvo ilgiau nei ištisą parą. "Tampa Morning Tri-

bune" rašė: "Reports are that Yankeetown suffered as badly as Cedar Key". Šis uraganas padarė ir kitiems miestams žalos, tik ne tiek daug, tai apie juos neminėsiu. Reikia dar pridurti, kad vanduo išardė daug vieškelių (highways). Vieškelių nuostoliai siekia \$250,000. Viso šis uraganas žalos padarė už \$2,500,000.

Is žmonių, rodos, tik du žuvo ir viena moteris atsidūrė ligoninėje, nes ją kluodė "skrendantis" medžio smotas.

Laimė dar, kad šio uraganas tik viena pusė kluodė Floridos vakarinį sausumą; kita jo rato pusė kalnais vertė gulfo vandenyną.

Pasiekęs Georgia valstiją, šis stūrmis jau prarado savo spēką. Bet po to, lietus labai smarkiai lijo net 6-se valstijose: Florida, Georgia, South Carolina, North Carolina, Alabama ir Tennessee.

Zemesnės vietos Georgia valstijoje buvo užsemtos. Vienas traukinys privirstas buvo grįžti, nes gelžkelis tapo apsemtas.

Svieto Pereija

Los Angeles. Cal

Istatymas prieš laisvę

Rugsėjo 3 d. mūsų miesto taryba išleido įstatymą, kad komunistai turi registruotis pas policiją. Jiems, sako, bus uždrausta laikyti ginklai ar kokia eksploduojanti medžiaga. (Argi iki šiol jie laikė sprogstančią medžiagą?) Žinoma, čia būk tai taikoma komunistams, bet suprantamam žmogui aišku, kad tas įstatymas palies kiekvieną daugiau laisvę žmogų. Iš 14-kos miesto tarybos narių tik vienas Edward R. Roybal balsavo prieš.

Idomus buvo Roybal pasiaiskinimas, kodėl jis nebalsavo už tokį demokratijai kenkiantį padaradį. Čia paduodu sutrumpintą jo kalbą iš "Los Angeles Daily News".

Edw. R. Roybal kalbėjo sekmadienį: "Toks laisvės suvaržymo įstatymas nieko gero nežada, bet, vieton pagelbėti, dar gali pakenkti mūsų demokratijai. Aš žinau, kiek daug man reikšia demokratija, nes mano tėtos Mrs. Barla 7 sūnūs žuvo peritame kare, kovodami už demokratiją. Mano trys broliai ir aš pats kovojome už demokratiją. Brolis Robert ir Dauidas žuvo karo lauke; Benjamin ir aš sugrįžome."

Mes daug prisidėjome prie palaikymo demokratijos ir aš ant toliau tęsiu kovą už laisvę mūsų miesto piliečių. Nemanau, kad suvaržymas ir panaikinimas laisvės šiuo momentu mums pagelbės. Mano manymu, mes turime duoti daugiau laisvės kritikai laike, kad suvienyti piliečius. Gal aš pasirašysiu mirties dekretą balsuodamas prieš, bet aš stoviu už savo ištikimumą ir mano sąžinė neleidžia man balsuoti už tokį įstatymą.

Toliau Roybal nurodė, kad tas įstatymas grasina visoms mažumų grupėms, kurioms "šiandieną lemia mirtį Korėjoje", bet namie tie žmonės negali gauti vietos kur gyveniti, nes didieji kontraktoriai diskriminuoja juos už tai, kad jie yra mažumos tautinių grupių žmonės.

Jis priminė ir tą, kad su daugeliu yra kalbėjęs apie šį įstatymą, didžiama jam patarė balsuoti dėl jo paties ateičiai, bet maža mažuma priitarus tokiam įstatymui.

Pabaigoje savo kalbos sušaudęs sakė: "Suprantu, kiek mažai tas reikšia, ką aš

Keleiviams padėti draugija ir jos veikla

Travelers Aid organizacija istiesia pagalbos ranką žmonėms toli nuo savo namų. Visose Jungt. Valstybėse tą vardą matome geležinkelio ir autobusų stotyse, prie laivų ir lėktuvų uostuose.

Tik pereinamais metais, Travelers Aid padėjo daugiau negu 34,000 žmonių iš 64 kitų šalių pabėgeliams, karalių sužadėtušėms, repatiantams ir turistams. Kada šie naujai atvykę pasiekia Jungt. Valstybes, patyrę Travelers Aid darbininkai (kurie dažnai kalba kelias svetimas kalbas) pasirošę jiems padėti. Jų darbas padengia daugiau negu 100 svarbesnių transportacijos centrų. Pav. keleiviui pateikiama įrodymų lapelis, Travelers Aid darbininko išpildytas. Jis parasytas dviejose kalbose, keleivio ir anglų, jam įrodo, kaip jis gali užsisakyti valgytą, kaip sutvarkyti nakvynę, keliuonės tvarką. Jei keleivis norėtų pasilikti vienai dienai, Travelers Aid darbininkas tą sutvarko.

Daugiau negu 450 miestų ir miestelių visose Jungt. Valstybėse turi Travelers Aid įstaigas. Jos netik duoda patarimų keleiviams, bet turi įvairių kitų patarimų. Jos suteikia informaciją apie butų padėti, suranda gimines ir draugus, sutvarko transportaciją, liuoslaikį, pataria apie darbo progas ir jeigu reikalinga, duoda finansinės pagalbos.

Pereinamais metais, išskyrus pagalbą 34,000 naujai atvykusiems, Travelers Aid padėjo daugiau negu 3,000,000 amerikiečių-keleivių. Tarpe šių buvo daug vaikų, senų, sergančių, ir šeimų, kurios persikėlė iš vienos vietos į kitą, nariams ginkluotų jėgų, etc.

Pirma Travelers Aid buvo įsteigta prieš 50 metų ir buvo įstaiga imigrantams, kurie tada atvyko į USA. 1917 m. National Travelers Aid Association buvo įsteigta su vyriausiu ofisu New Yorke. Šita organizacija įtraukė ir sujungė visas vietines Travelers Aid draugijas ir suvienijo jų darbą. Organizacija šiandien turi 1,500 profesionalių ir savanorių darbininkų, apart vieno tūkstančio kooperuojančių atstovų šioje šalyje ir užsienyje. Amerikos žmonės aukomis užlaiko organizaciją, jos patarimas teikiamas nemokamai visiems žmonėms lygiai, nepaisant rasės, tikybės, tautinės kilmės ir ekonominės padėties.

C. C.

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI IR PRISIMINIMAI APIE PERKŪNĄ

Turėjome progą užvažiuoti į Hoosick Falls, N. Y. Miesto kaimas turi daugiau, kaip tris tūkstančius gyventojų, randasi už 30 mylių nuo Albany ir Troy miestų. Mes apsilankėme pas savo kaimyną Baltrų Butkų, buvusį biznierių, užėgus savininką, kuris dabar gyvena laimingai iš sutaupytų pinigų. Yra kelios įmonės ir dirbtuvės. Lietuvių pastoviai apsigyvenusių yra apie 25 šeimos, iš kurių tarpo geras skaičius karčiūninkų.

Ten ilgus metus gyveno mano kaimynas, susiedas iš Ruikūzių kaimo Jonas Skarupskas, kuris prieš kelis metus buvo užmuštas ir įmestas į mažą upelį, pilną stambių akmenų. Spėjama, kad jis buvo užmuštas gembleriu — karčiūninku. Jonas Skarupskas paliko nuliūdusią žmoną ir išmoksintą sūnų advokatą, kuris dabar yra išrinktas miestelio teisėju. Teko su juimi gerą pusvalandį pasikalbėti. Simpatingas 31 metų jaunuolis. Jaunasis Skarupskas jau vedęs ir augina porą vaikų.

Prieš pirmąjį pasaulinį karą čia šiandieną darau, nes didelė didžiama miesto tarybos narių sutinka su tokiu reakciniu padaradijumu. Visgi noriu jums priminti, kai Rooseveltas paveikslas dar tebekabo šiam rūme, tai man primena jo žodžiai: "Mes nieko neturime bijoti, o tik pačios baimės." (We have nothing to fear but fear itself.)

Užbaigdamas pabrėžė, kad šiandien teroro vilnys ima siaubti šalį, kurios naikinama demokratijos principais ir sumia piliečius baimėn. Šios baimės bangos turi būti sušalintos, sakė jis.

"Žinau, kad esu vienas šiuo tarpu, bet negaliu pasilikti nuosaliai nuo kovos už teisybę, iki dar yra laikas ir civilės teisės gyvuoja," Roybal pasakė.

Tai toks buvo Edw. R. Roybal pareiškimas miesto taryboje prieš sumintą reakcinį įstatymą.

ten gyvavo LSS kuopa, kuri tais laikais svėrė nevyoriškiui aptiekorinui — prelegentui J. Perkūniui prakalbas. Vietiniai lietuviai, klerikali užsiindyti, o priedui karčiūmose prilankinti, alkoholiu apsaugini, atėjo į prakalbas ginkluoti ir sukėlė lėmą. Jie sumušė kalbėtoją Perkūną iki smonės netekimo ir sužalojo kitus tų laikų socialistus — prakalbų rengėjus.

Pasekmės buvo liūdnos, neš prelegentas J. Perkūnas tapo laipsniškai suparalyžuotas. Vargais negalais, lazda pasiramtydamas, porą kartų buvo atvažiuojęs į Easton, Pa., pasakyti prakalbas. Bet paralyzius plėtėsi gana smarkiai. Kiek vėliau pasidavė ligoninė. Pasikankinęs kelis metus mirė nesulaukęs senatvės. Tai toliau juoda dėmė senoviski lietuviški kryžiai uždėjo ant Hoosick Falls miesčiuokio, kuris iki šių dienų nepertoliausiai nuprogresavo.

V. J. Stankus.

Matthew A. BUYUS

(Buyanskas)

LAI DOTUVIU DIREKTORIUS

426 Lafayette St. Newark 5, N. J.

Market 2-5172

Namų Savininkams

Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisom stogus, gatarus ir kaminius. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvirutę arba telefonuokite:

John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. Ra 6-1177-J.

So. Bostono ofisas, 409 Broadway, Room 4, nuo 5-7 vakarais.

Seniausia Telefonistė Rupp. 23-tą Anglijoj mirė Mrs. Margaret Baie, suaukusi 87 metų. Menama, kad ji buvo Anglijoje, o gal ir visame pasaulyje ilgaiusia dirbusi ir seniausia dirbanti telefonistė. Ji pradėjusi dirbti telefoniste 1900 metais. Tą patį darbą ji tebedirbo iki apsirgo keliomis dienomis pirm mirties.

Rockwood, Tenn. — Arėtuotas salaveišiškas bibliotekos prisipažino, kad jis "per sapną" užmušė savo žmoną ir sūnų.

J. J. Kaskiaucius, M. D.

530 Summer Ave. NEWARK 4, N. J. Humboldt 2-7964

CHARLES J. ROMAN

LAI DOTUVIU DIREKTORIUS

Liūdesio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį greit suteiksime modernią natarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įrūšta mūsų šerminė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. Philadelphia, Pa.

Tel. Poplar 4110

JUMS TIKRAI REIKIA ŠIŲ KNYGŲ ĮSIGYKIT JAS TUOJAU

Pirmoji Pagelba Ligoje ir Nelaimėje

Prirėngė

DR. JONAS J. KASKIAUCIUS

Ši knyga yra jums daktaras namuose, ir štai kodėl: ji pataria, ką daryti įsijovus, nusideginus, apsinuodinus, apsilobus. Kokiais būdais gelbėti, kai šuo ar katė įkanda; kai pasiutęs šuo įkanda ar gyvatė įkerta kur laukuose.

Ausies diegimas, nosies kraujavimas, akių perstėjimas, kislų įkritimas į akį, užspringimas, galvos svaigimas. Kauklo nusilaužimas, niksterėjimas ar išnirimas sąnarių, elektra prisitrenkimas ir prisitrenkimas puolant iki praradimo sąmonės; ten patariama, kaip tuojautinai turi būti orientuojamasi. Nušalimas, saule apsideginimas, užsikrėtimas piktžolėmis, nuo jų įdegimas odos, pūslėjimas, skeldėjimas odos, perstėjimas ir t.p.

Skęstant, prigėrusio gelbėjimas, pasikorusio gelbėjimas. Tai čia tik keletas iš daugelio toje knygoje išdėstytų nelaimingų atsitikimų. Joje rasite šimtus prietikių ir šimtus nurodymų, kaip gelbėti sau ir pagelbėti kitiems panašiuose atsitikimuose.

Ši knyga padeda daug receptų, taip kad be daktaro gali gauti vaistinėje vaistų pirmosios pagalbos reikalui.

Knyga turi 128 puslapius. Kaina \$1.00.

Kita svarbi knyga yra

Darbininkų Sveikata

Parašė

DR. JONAS J. KASKIAUCIUS

Tai knyga, kuri aiškina apie žmogaus kūno sudėtį, apie gyvybės atsiradimą, apie ligas ir nurodo, kaip matintis, kad pasilaikyti geroje sveikatoje.

Toje pačioje knygoje yra platus Dentisterijos Skyrius, parašytas

DR. ANTANO PETRIKOS

Ši knyga yra labai svarbi. Ją gerai išstudijavę, turėdami platų supratimą apie sveikatą ir mokėsi tinkamai užsilai-kyti, kad būtų sveiku ir gyventi ilgą amžių.

Knyga iš 640 puslapių. Kaina \$3.00.

Virėja

Svarbūs pamokinimai valgių gaminimui

Knyga iš 220 puslapių, su keliais šimtais receptų lietuviškiems ir kitatautiškiems populiariems valgiams gaminti. Yra lentelės, parodančios kiekus mineralų ir vitaminų maisto produktuose, taipgi kepimo-virimo laiką, sutaisę K. Petrikienė. Išleido Lietuvių Literatūros Draugijos Motery Komitetas. Gaunama Laisvėje.

Užsakydami knygas, rašykite:

LAISVĖ

110-12 Atlantic Avenue, Richmond Hill 19, N. Y.

Pažangus Lietuviai!

Tuoju užsakyk Poezijos Knygą

"PROŠVAISTĖS"

JONO KASKAICIO

parinktinės poezijos leidinys

256 puslapių, kaina \$1.00

Žinomas kaip poetas, Jonas Kaskaitis yra dar plačiau žinomas kaip Dr. Jonas Kaskiaucius, nuosirdus darbininkų mokytojas apie sveikatos reikalus.

Dr. Jonui J. Kaskiauciui dabar sukako 65-ri metai amžiaus ir jau arti 50 metų, kai jis rašo poeziją. Tom progom, pagerbimui Dr. Kaskiaučiaus, Laisvė išleis jo poezijos knygą.

Prakilniai pagerbkime darbštųjų liaudies švietėją, brangųjį sveikatos patarėją - gydytoją ir žymųjį visuomenininką Dr. Joną J. Kaskiaucį.

Užsakykite jo svarbų poezijos kurinį

"PROŠVAISTĖS"

Kurie užsiskys šią knygą iki rugsėjo 1 dienos, tų vardai bus išspausdinti toje knygoje. Jie skaitys išleidėjais to stambiaus literatūrinio kūrinio. Tad pasirūpinkite, kad ir jūsų vardas būtų eilėje prisidėjusių prie išleidimo.

Jei dar niekas nepakalbino jus užsakyti tą knygą, tai tuoju patys prisiskite dolerį ir užsakykite knygą. Arba jūs galite pasekti Laisvėje pranešimuose, kada įvyksta pažangiųjų organizacijų susirinkimai jūsų mieste; nueikite ir susirinkimą ir užsakykite tą knygą per organizacijos sekretorių.

LAISVĖ

110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

6 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Antr., Rugs. 26, 1918